



İNTEs, kriz ve YDMH sektörü (I)

İNTEs'İN (Türkiye İnşaat Sanayicileri İşverenler Sendikası) geleneksel aylık yemekli toplantısı 2 Aralık akşamı, Ulaştırma Bakanı Binali Yıldırım'ın konuşmacı konuk olarak katılımı ile Sheraton/Ankara'da yapıldı. Yaklaşık 500'e yakın çok seçkin bir davetli topluluğunun izlediği toplantıda İNTEs'in atak, başarılı ve idealist başkanı M. Şükrü Koçoğlu toplantıyı açarken yaptığı konuşmada ağırlıklı olarak yurtdışı müteahhitlik hizmetlerinin önemi ve yaşadıkları sıkıntılara ilişkin detaylı bilgiler verdi. İNTEs Başkanı Koçoğlu'nun anlattıklarına göre;

Yurtdışı müteahhitlik

YURTDIŞI müteahhitlik hizmetleri (YDMH) kapsamında bugüne kadar 4200'e yakın proje ile 68 ülkede yaklaşık 105 milyar dolar tutarında iş üstlenilmiş. Sadece 2008 yılında üstlenilen iş tutarının 2007 yılı rakamlarına göre Türk Müteahhitlik firmaları;

Rusya, Libya, Kazakistan, Türkmenistan, Ürdün, Azerbaycan, Suudi Arabistan, İrlanda ve Romanya'da milyonlarca dolarlık taahhüt işi almış, Türkiye'den toplam 70 bin kişi kurumda işlem yaptırmak suretiyle yurtdışına işçi olarak gitmiş ve bu işçilerin çoğu Türk inşaat firmalarında çalışmışlardır. En çok işçi gönderilen ülkeler ise Rusya, Kazakistan, Irak, Almanya, Katar, Suudi Arabistan ve Ukrayna olmuştur.

Teminat mektubu sorunu

İNTEs'E göre hükümet yurtdışı müteahhitlik hizmetlerine gereken önemi verir ve desteklerini artırırsa yaşanan global mali kriz en az hasarla atlatılır. İNTEs Başkanı Koçoğlu bu vurguyu yaptıktan sonra YDMH sektörünün sorunlarını ve çözüm önerilerini şöyle sıraladı:

Üyelerimiz teminat mektubu temininde;

banka limiti, ülke limiti ve şirket limiti gibi kısıtlamaların yanı sıra şu sorunları yaşamaktadır:

● Ulusal bankalarımızın düzenlediği teminat mektupları, bazı ülke işveren idareleri veya ilgili ülke bankaları tarafından kabul edilmemektedir.

● Bankacılık sektöründe ulusal sermayeli bankaların payı yüzde altmışlar seviyesine gerilemiştir. Piyasanın yaklaşık yüzde kırkına sahip uluslararası bankalar ise üyelerimizi YDMH'de desteklemekte pek istekli değildir.

● Uluslararası bankalardan elde edilen teminat mektubu komisyonları çok yüksektir.

● Rekabet nedeniyle düşük kârlarla çalışmak zorunda kalan üyelerimiz, işleri bu yüzden kaçırmaktadır.

● Türk mahkemelerinin ihtiyati tedbir ve iptal kararları ile durdurulan tazmin talepleri uluslararası platformda ülkemize sorun oluşturmaktadır. Bu konuda kısa ve orta dönemde bazı çözüm önerileri geliştirilmelidir. Teminat mektuplarının ödemesinin durdurulması veya iptal edilmesine ilişkin iç hukukumuzda düzenleme yapılmalıdır.

Türk Eximbank'ın, Türk inşaat sektörünün (mektup ve nakit) ihtiyaçlarına cevap verebilmesi, muhabir ağını yaygınlaştırması, öz varlığının gücü ile mümkündür.

Bu alanda yapılacak iyileştirici düzenlemelerin yanı sıra sorunun çözümü için şu konuların önem taşıdığı düşünülmektedir:

Türk Eximbank'ın rolü

● YDMH teminat mektubu sorununa çözüm için; Eximbank bünyesinde Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu'ndan başlangıç için aktarılacak 50 milyon USD tutarla bir fon kurulması ve bu fonun yurtdışında iş alan firmaların belirli oranda katkılarıyla geliştirilmesini öneriyoruz.

Bu fonla birlikte, YDMH teminat mektuplarının haksız nakde çevrilme sigortası da yeniden devreye alınabilecektir.

● Eximbank Ana Sözleşmesi'nin 7'nci maddesi 3'üncü fıkrası "Yurt dışı müteahhitlik hizmetleri ile dış yatırımların geliştirilmesi için kredi açar, finansmanına katılır, sigorta ve garanti sağlar" şeklinde düzenlenmiştir.

Ana sözleşmeye eklenecek bir madde ile YDMH'de Yurt Dışı Müteahhitlik ve Teknik Müşavirlik Hizmetleri Konseyi ka-





rarlarına atıfta bulunularak çalışmaların etkin koordinasyonu sağlanabilir.

● **Türk Eximbank AŞ** tarafından verilecek YDMH Teminat Mektubu Programı, yurtdışında faaliyette bulunmak için gerekli akreditasyon şartlarını sağlayacak firmaların yararlanabileceği bir program

olarak geliştirilmeli ve nitelikli firmalarımıza teşvik olarak değerlendirilmelidir.

Programın şartları yeniden oluşturulmuştur. Teminat mektuplarının Konsey'in onaylayacağı akredite edilmiş firmalara verilmesi ve bunun koşullar arasında yer alması ile sistem daha olumlu sonuçlar verecektir.

● 5411 sayılı Bankacılık Kanunu ve ona bağlı olarak çıkarılan ve Resmi Gazete'nin 1 Kasım 2006 tarih ve 26333 sayılı nüshasında yayımlanan **Bankaların Kredi İşlemlerine İlişkin Yönetmelik**'te düzenleme yapılarak Türk bankalarının yurtdışı taahhüt işleri için teminat mektubu verme kriterleri yeniden düzenlenmelidir.

Bankaların Kredi İşlemlerine İlişkin Yönetmelik'in 12. maddesinin (b) fıkrasına göre, Yurt Dışı Müteahhitlik Hizmetlerine yönelik olarak verilen teminat mektupları ile Türkiye İhracat Kredi Bankası AŞ'nin katıldığı konsorsiyumlar şeklinde yurt dışı kuruluşlara verilecek teminat mektupları ve yurt dışı müteahhitlik hizmetleri kapsamında Türkiye İhracat Kredi Bankası AŞ tarafından düzenlenecek avans ve kesin teminat mektuplarına ilişkin olarak bankaların verecekleri kontrgarantilerin **yüzde 40 oranında** dikkate alınmaktadır.

Risk yüzde 1'i geçmez

YÖNETMELİĞİN 12'inci maddesinin "b" fıkrasında yer alan bu oranın **yüzde 20'ye indirilmesi** önerilmektedir. Zira YDMH'de risk hiçbir zaman yüzde 1 oranını geçmemiştir.

Bu şekilde, bankaların konsorsiyum kurarak teminat mektubu vermeleri ve bu şekilde verilen mektupların değerlendirme oranlarının düşürülmesine imkan sağlanmış olacaktır.

Veli SARITOPRAK
SİVİL TOPLUM
KONUŞUYOR